

Pronkskits jõudis koju tagasi

Ligi pool sajandit Porkuni Kurtide Kooli õues seisnud pronksist kitsekuju, mille kuri käsi 1998. aasta juulikuus ära varastas, on tänaseks tagasi jõudnud.

Rünno Saaremäe

Kolm aastat tagasi Porkuni kooli hoovilt kadunud kitse pronkskulptuuri sai politsei kätte väidetavalt heauskse ostja koduhoovist Ida-Virumaal.

Pronksist kitse autor on skulptor Ole Ehelaid.

“Ta oli sel ajal siin, kui koolimaja ehitati,” seletab Porkuni muuseumitöötaja Ene Ruubel. “See oli 1950-datel aastatel.” Seega seisib kooli sümboliks kujunenud kitseskulptuur ligi pool sajandit täies rahus saatusliku suvehommikuni kolm ja pool aastat tagasi, mil metallivarguste buum otsaga Porkunisse jõudis.

Kits kadus jäljetult

Kooli endise õppealajuhataja Tiiu Lauri sõnul avastasid nad ühel heal hommikul üllatusega, et kits on kadunud. Keegi ei olnud midagi kuulnud ega näinud.

Sel ajal oli järve ümbruses ka liikumist rohkem kui tavaliselt. “Mõllu oli tookord palju,” meenutab kooli direktor Avo Hein. “Kurtide kristlik laager oli sees, noored inimesed söitsid autodega ringi ja nii edasi.”

Kõige tipuks remonditi ka koolimaja katust, nii et suured autodki kitse vahetus läheduses tiirutasid.

“Veel hilja õhtul tegid külalised kitse juures pilti ja kõik oli rahulik,” meenutab Tiiu Laur. “See kuju oli nagu kooli osa. Mina olen siin 44 aastat töötanud ja minu ajal on see kogu aeg siin olnud.”

Loomulikult teatvitati kadunud skulptuurist otsemaid politseid, ent kuju oli kui maa alla kadunud. Ajapikku kadus ka lootus, et pronksist kitseke veel kunagi üles leitakse.

“Eks me olime kõik ta juba

Selle talve elab kitseskulptuur Porkuni kooli katuse all ja koolijätsidel on vahepeal kadunud olnud kuju ümber rassimist ja rabelemist küllaga.

Kalev Lilleorg

maha matnud,” tõdeb Tamsalu vallavanem Toomas Udeberg. “Tavaliselt sellistel asjadel tagasipööret ei ole.”

Üllatusfoto Kohtla-Nõmmelt

Kõigi üllatuseks aga saadeti selle aasta suvel kooli direktori aadressil foto, mis kujutas kadumaläinud skulptuuri kellegi kodaniku koduaias.

Avo Hein nimetab ka nimesd, tänu kellele skulptuur üles leiti – foto ühes kitse uue aadressiga saatsid talle viieist aastat tagasi Porkuni kooli lõpetanud Guido ja Maire Hellermannid, kellest tänaseks on abielupaar saanud.

Otsemaid andis direktor Avo

Hein asjast politseisse teada, asja võttis uurida Lääne-Viru Politseiprefektuuri jälitustalituse inspektor Tiit Vetik.

“Reedel käisime koolis, nädalavahetusel söitsime osutatud aadressile väikest luuret tegema ja esmaspäeval töömehe kuju ära,” jutustab politseiinspektor Vetik. “Kuju oli Kohtla-Nõmmel ühe metalliäri tegeleva meesterahva koduaias.”

Esialgse versiooni järgi on nimetatud kodanik heauskne ostja, kes sai kuju endale “paari pudeli viina ja natukese raha eest.” Kuju ära viima tulnud politseinikele uus omanik vastu vaidlema ei hakanud ja nõustus selle tingimusteta tagastama.

“Ütles, et ta kahtlustas ise ka, et kuju varastatud on. Kas või juba sellepärast, et ta selle nii odavalt sai,” räägib Tiit Vetik. “Võtsime siis kuju kaasa ja viisime Porkunisse tagasi.”

Politsei tegeleb praegu esitatud versiooni kontrollimisega. Küllap on loos ilmnenud mõningaid ebaselgeid detaile.

Praegu seisab kooli sümbol õppehoone fuajees, kevadel lubas direktor selle aga taas värske õhu kätte õigesse kohta toimetada.

“Ainult kinni peab ta betoneerima, siis on juba tunduvalt raskem varastada,” tähendab Avo Hein õnneliku lõpuga lugu kokku võttes.